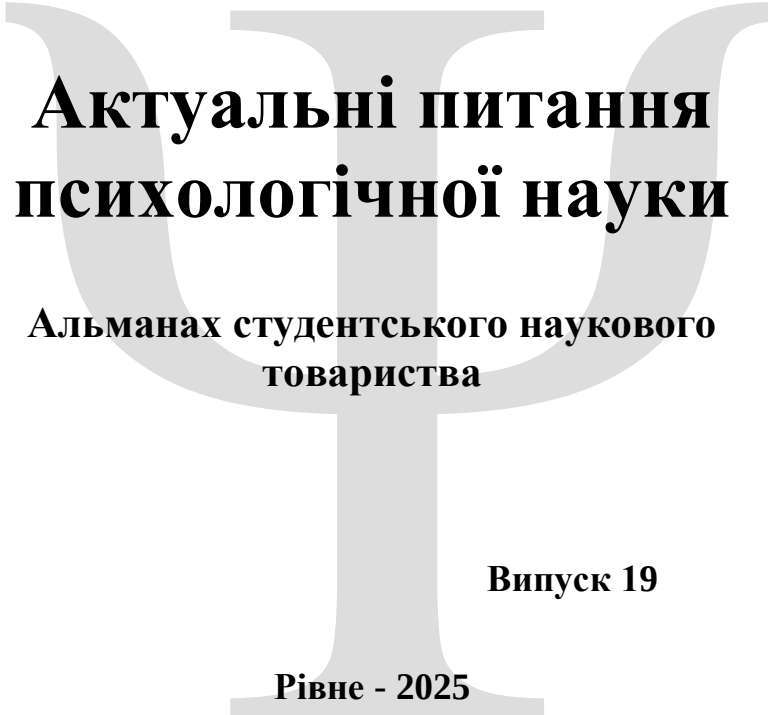

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

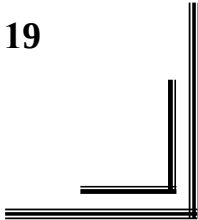

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 19

Рівне - 2025

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Вип. 19. Рівне: РДГУ, 2025. 118 с.

Головний редактор:

Олег Рудюк, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Наталія Михальчук, доктор психологічних наук, професор, професор, завідувач кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Главінська, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Віталій Павелків, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Олена Ставицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ;

Олена Сторож, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії РДГУ.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол від 22 грудня 2025 року, № 13)

ЗМІСТ

Бойчук Л. Вплив типу батьківського ставлення на формування особистості дітей дошкільного віку	5
Бойчук О. Психологічні особливості формування мотивації до навчання в підлітковому віці	8
Борисюк Д. Роль емоційного інтелекту у розвитку особистості	11
Гончарук О. Особливості образної пам'яті у підлітковому віці	16
Гордієнко В. Ціннісні орієнтації як чинник психологічної готовності військовослужбовців до професійної діяльності	19
Григорієва А. Особистісні чинники агресивної поведінки в юнацькому віці	23
Долинюк М. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	26
Єленець Ю. Вплив соціальних мереж на самооцінку підлітків	32
Жилка Н. Вплив типу батьківського ставлення на формування навчальної мотивації підлітків	35
Комар О. Вплив соціальних мереж на психічне здоров'я юнацької молоді	39
Кондратюк Н. Шляхи формування комунікативної компетенції медичних працівників	42
Кривко Н. Основні чинники психологічного благополуччя молоді в умовах війни	47
Марчук Д. Вплив тривожно-депресивного розладу на адаптивність військовослужбовців ЗСУ в період реабілітації	50
Мисько Я. Вплив порушення сну на психічний стан особистості	54
Мовчко О. Соціальні мережі як чинник розвитку депресивних станів	57
Мординська А. Психологічні методи впливу на стан стресу в юнацькому віці	62
Ольховик С. Вплив емоційного стану людини на увагу	64
Петровець А. Методи психокорекції емоційної сфери в юнацькому віці	67
Поліщук А. Роль тривожності у розвитку емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти в умовах війни	69
Попчук Д. Вплив емоційної сфери особистості на мотивацію діяльності	74

Праск А. Психологічні чинники психосоматичних розладів у молоді.....	77
Пустотіна С. Вплив корпоративної культури на рівень мотивації та задоволення роботою.....	79
Рачинська О. Особливості міжособистісних конфліктів в юнацькому віці	82
Романюк М. Психологія віральності контенту В Youtube	87
Ромашук К. Вплив травмівного досвіду на розвиток особистості підлітка.....	93
Сімончук Д. Особливості спілкування дітей молодшого шкільного віку	96
Сорокіна А. Використання арт-терапевтичних методів в роботі з військовими з ПТСР	99
Тодорович А. Психологічні особливості спілкування в юнацькому віці.....	102
Харчук Б. Особливості соціально-психологічної адаптації дітей, які постраждали від війни	105
Юшук А. Особливості дослідження депресивних станів у молоді	110
Янковська І. Психолого-педагогічні умови розвитку поведінкової і вольової саморегуляції у підлітковому віці	114

ефективно зарекомендували себе групові форми психокорекційної роботи, що забезпечують підтримку, сприяють соціалізації, розвитку емпатії та вмінню конструктивно взаємодіяти з іншими людьми.

Комплексне застосування психокорекційних методів, що враховують індивідуальні особливості, потреби та актуальний психоемоційний стан юнака, є запорукою ефективного впливу на емоційну сферу та формування емоційної компетентності, що, у свою чергу, забезпечує повноцінний розвиток особистості та сприяє її успішній соціалізації.

Висновки. Психокорекція емоційної сфери в юнацькому віці є важливою умовою успішного психічного розвитку особистості. Використання сучасних психокорекційних методів, таких як арт-терапія, когнітивно-поведінковий підхід, тілесно-орієнтовані техніки та релаксація, сприяє формуванню емоційної стійкості, саморегуляції та гармонійної інтеграції особистості в соціум.

Список використаних джерел

1. Васильєва Л.В., Костюк Г.М. Психокорекційна робота з підлітками: методи і техніки. К.: Центр учбової літ-ри, 2021. 198 с.
2. Карась Г.І. Психологія емоцій: теорія і практика емоційної саморегуляції. Київ: Либідь, 2021. 232 с.
3. Іванюк І.В. Основи психологічної корекції: навчальний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2020. 284 с.

РОЛЬ ТРИВОЖНОСТІ У РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Поліщук Анастасія, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Сторож О.В., кандидат психологічних наук, доцент

Актуальність теми дослідження. На сьогодні життя в умовах війни створює фактор стресу для суспільства, зокрема й для здобувачів вищої освіти. Війна негативно впливає на психічний стан студентів та викликає у них підвищений рівень тривоги, страху та визначеності у завтрашньому дні. Тривалий вплив стресу та тривоги негативно позначається на реалізації власного потенціалу,

ефективності соціальної взаємодії та загальне благополуччя студентів. Для життя в умовах війни та успішної адаптації важливим компонентом особистості є розвинений емоційний інтелект. Він є значущим ресурсом особистості для збереження психічного здоров'я та ефективної міжособистісної взаємодії. Розуміння ролі тривожності у розвитку емоційного інтелекту допоможе ефективніше та швидше виявляти групи ризику серед здобувачів вищої освіти, аби вчасно надавати психологічну допомогу та сприяти формуванню психологічної стійкості. Розробки стратегій підтримки здобувачів вищої освіти для формування їх розвитку та ефективного навчання є надзвичайно важливим у теперішніх непростих умовах. Адже молодь це фундамент для відбудовування країни та її подальшого процвітання.

Поняття тривожності розглядали такі науковці як: А. Адлер, Е. Еріксон, Є. Калюжна, Б. Кочубей, М. Кричфалушій, Р. Мей, Є. Новікова, К. Роджерс, К. Спенс, Ч. Спілберг, О. Ставицька, Дж. Тейлор, З. Фройд, Е. Фромм, К. Хорні, К. Юнг та інші. А поняття емоційного інтелекту вивчали наступні вчені: Р. Бар-Он, Ю. Бреус, Г. Гарднер, Д. Гоуман, С. Дерев'яненко, Н. Коврига, О. Ляш, І. Матвійків, Дж. Мейер, Е. Носенко, П. Саловей, М. Шпак та ін.

Серед вітчизняних та зарубіжних дослідників слід виділити тих, які займалися питанням ролі тривожності у розвитку емоційного інтелекту особистості, а саме: Н. Берегову, Н. Дев'ятку, Л. Джигун, Р. Кеттела, В. Коваленка, Н. Коврига, А. Мечрада, Н. Носенко, Г. Саллівана, С. Хашемпура та Л. Шеремет.

Мета дослідження: здійснити теоретичний аналіз ролі тривожності у розвитку емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. Здобувачі вищої освіти намагаються навчатися та жити в умовах війни. В умовах невизначеності та загрози, які є стресовим фактором, рівень тривожності значно підвищується. Для адаптації до цих умов важливим є емоційний інтелект.

Розглянемо роль тривожності у розвитку емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти в умовах війни на прикладі структури за емоційного інтелекту Д. Гоулмана. Дана структура включає в себе

наступні компоненти: самосвідомість, самоконтроль, власну мотивацію, соціальну чутливість та управління стосунками [2].

Г. Саллван, американський психолог, у своїх працях підкреслював, що високий рівень тривоги деструктивні впливає на самосвідомість, а саме знижує його її рівень [4]. Коли особистість тривалий час відчуває стан тривоги розвивається негативне або спотворене уявлення про себе, свої реакції та усвідомлення власних позитивних та негативних сторін. До властивостей тривоги відносяться нав'язливі думки та занепокоєння, які ускладнюють об'єктивну рефлексію. Саме тому нав'язливі думки стають домінуючими.

Р. Кеттелл стверджував, що високий рівень тривоги дезорганізовує структуру саморегуляції, при цьому низький рівень тривожності послаблює самоконтроль особистості. Варто зауважити, що здобувачі освіти, у яких високий рівень тривожності мають більші успіхи у тих ситуаціях, які для них є передбачуваними та знайомими. Однак, підвищити рівень тривожності у їх ситуації можуть складнощі, які виникають під час їх діяльності та знаходяться вище їх можливостей. Це безпосередньо впливає на результати їх діяльності. Здобувачі освіти з низьким рівнем тривожності не відчувають хвилювання та занепокоєння у нових для них ситуаціях та поведуться звичайно. Однак, в умовах серйозної діяльності можуть не контролювати себе, що може викликати незадоволення у оточуючих, адже зазвичай їх не цікавить думка суспільства [1].

С. Хамшемпул та А. Мехрад вказували у своїй праці, що емоції відіграють значну роль в навчанні, аби збільшити чи зменшити його кількість. Зважаючи на те, що емоції мають зв'язок з позитивними та негативними внутрішніми факторами, зокрема з тривогою. У здобувача освіти, який відчуває позитивне ставлення викладачів до нього, значно знижується рівень стресу та тривоги, які може контролювати. Цей момент позитивно впливає на мотивацію студентів, зокрема виявляється прагнення до навчання та розвитку внутрішньої компетентності. Однак, при високому рівні тривожності та емоційній нестабільності здобувачів освіти – викладачі можуть реагувати на них негативно, а отже тривожність зростає та мотивація знижується. Також, наявність тривожності у здобувачів вищої освіти

вказує на втрату часу та ресурсів на боротьбу з тривогою, яка виникає під час навчання у вищому навчальному закладі та є без точок зросту у навчанні, аніж коли витрачають цей час та ресурси при виконанні навчальних завдань та здобування знань [6].

В. Коваленко зауважував, що високий рівень тривожності ускладнює те, як людина відчуває та оцінює свій внутрішній стан та емоції. Складність розуміння власних емоцій та станів безпосередньо впливає на емпатію та соціальну чутливість особистості, так як остання не може оцінити та зрозуміти того, що відчувають оточуючі. Нездатність зрозуміти емоційний фон інших людей підвищує ризик виникнення непорозумінь та конфліктів, що підвищує рівень тривожності [5].

Однією з властивостей тривожності є вплив на взаємовідносини з оточуючими людьми, як вказує Н. Дев'ятка. При високому рівні тривожності та неспокою здобувачі вищої освіти мають складнощі з взаємодією та сприйманням інформації інших людей. Важливо зауважити, що тривожність негативно впливає на статусне положення особистості у групі. Тривожні здобувачі вищої освіти можуть проявляти більшу неуважність та нервозність під час міжособистісного спілкування. Це заважає їм піднятися до більш високого статусу у групі. Однак студенти, які мають високий статус у групі характеризуються впевненістю у собі й своїх силах, що досить позитивно впливає на зниження їх рівня тривожності [3].

Однак, важливо пам'ятати, що тривожність, як особистісна риса, є наявна у кожної людини. Вона допомагає вижити та має важливу функцію – збереження життя людини від потенційних загроз навколишнього світу та попередження про них. Тому повністю позбавитися тривожності неможливо, особливо в умовах воєнного часу. Цей час характеризується умовами невизначеності та тривожними переживаннями через інформацію з новин, повітряні тривоги та емоційну нестабільність оточуючих. Усі ці аспекти лише підвищують внутрішню тривожність, яка стосується безпеки та життя. Знизити рівень тривожності досить складно у наших реаліях, але можливо при позитивних стосунках та моментах, які присутні у нашому житті.

Висновки. Отже, рівень тривожності, що зростає в умовах

війни, негативно впливає на розвиток емоційного інтелекту здобувачів вищої освіти. Так, високий рівень їх тривожності впливає на самосвідомість та саморегуляцію, що заважає їм чітко розпізнавати емоції та керувати ними. Це відбувається через нав'язливі та тривожні думки, що призводить до імпульсивної поведінки. Також, здобувачі вищої освіти з високим рівнем тривожності схильні до прокрастинації, емоційної нестабільності та зацикленості на власних емоціях й почуттях, що негативно впливає на мотивацію, соціальну чутливість та управління стосунками.

Однак, слід пам'ятати, що тривожність відіграє важливу роль у життєдіяльності здобувачів вищої освіти в умовах війни. Вона допомагає вижити та оперативно повідомляє про небезпеку. Розуміння власних тригерів тривоги та як вона себе проявляє є основним кроком до ефективного управління власними емоціями та станами. Саме тому, розвиток емоційного інтелекту у здобувачів вищої освіти є важливим у наш час, так як він допомагає у зниженні рівня тривожності та полегшити міжособистісну взаємодію з оточуючи людьми.

Список використаних джерел

1. Берегова Н. П., Джигун Л. М. Особистісна тривожність та її вплив на результативність професійної діяльності. *Psychology Travelos*. Хмельницький, 2021. №1. С. 30-38.
2. Гоуман Д. Емоційний інтелект / пер. з анг. Гумецької С. Л. Харків: Віват, 2019. 512 с.
3. Дев'ятка Н. Вплив емоційної тривожності здобувачів вищої освіти на статусне положення в групі. *SCIENTA: Collection of Sciensefsc Papers*. Сідней, Австрія, 2024. С. 146-149.
4. Дмитрієва С. М., Малушник О. Л. Психологічні детермінанти підліткової тривожності. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. Житомир, 2018. С. 13-18.
5. Коваленко В. В. Чинники, які впливають на прояв емоційного інтелекту у людей дорослого віку. *Інноваційні технології в роботі практичного психолога: матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. (част 1)*. Суми, 2024. С. 68-70.
6. Hamshempoul S., Mehrad. A. The Effect of Anxiety and

Emotional Intelligence on Student's Learning process: Journal of Education & Social Polity. University Putra Malaysia. Serdang Selengor, 2014. Vol. 1, No 2. 8 p.

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ НА МОТИВАЦІЮ ДІЯЛЬНОСТІ

Попчук Дмитро, здобувач ОС «бакалавр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Джеджера О.В, старший викладач

Актуальністю даної проблеми є дослідження емоційної сфери особистості, яка впливає на мотивацію діяльності. Задоволення певних потреб або досягнення цілей – це і є той психологічний процес, який потрібно дослідити, щоб мати уявлення, які чинники можуть впливати на людину, щоб вона самореалізувалася в житті і це її влаштовувало.

Метою публікації є з'ясування, якою може бути мотивація та складники, які чинять тиск на процес самореалізації особистості в суспільстві.

Мотивація буває внутрішньою, коли людина має власні особисті цілі, або зовнішньою, під впливом зовнішніх чинників, таких як нагороди або покарання.

У кожної людини є внутрішній запал, який здатен спонукати її до активності і рухати до досягнення поставлених цілей. Знайти внутрішній запал можна, починаючи з розуміння своїх особистих цінностей і потреб. Коли людина усвідомлює, що її дії відповідають особистим переконанням і цінностям, це стимулює внутрішню мотивацію. Внутрішня мотивація може бути знайдена, коли людина займається тим, що їй подобається і що приносить задоволення. Виконання дій, які несуть радість і задоволення, мотивує людину до подальших досягнень.

Соціальна підтримка та позитивні стимули також можуть мати вплив на внутрішню мотивацію. Взаємодія з позитивно налаштованими людьми, які вірять у вас і підтримують наші цілі й досягнення, може стимулювати внутрішній запал. [2] Крім того, успішні результати та досягнення можуть також викликати бажання продовжувати рухатися вперед і досягати нових цілей. Важливо

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 19

Наукове редагування – Олег РУДЮК
Відповідальна за випуск – Наталія МИХАЛЬЧУК

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,2.